

getallen van het Oude Testament fouten zijn ingeslopen bij de overschrijving der handschriften, dat een bepaalde plaats wel historisch maar geen normatief gezag heeft, wie verdenkt een leeraar van onrechtzinnigheid, die zulks beweert? Daarentegen is er vaak een overgevoeligheid, als men er maar met den vinger op wijst, dat er tegen den betoogtrant met name van den Catechismus wel eens wat valt in te brengen. Dat, waar men het met de conclusie van den belijder eens is, men met zijne motiveering niet altijd mede kan gaan. Die overgevoeligheid is zeker niet gerechtvaardigd en waar ze gevonden wordt, is reformatie broodnodig. Liefde, die niet op rechte kennis van den geliefde berust, wordt straks stellig onnuchterd en loopt gevaar in afkeer om te slaan. En daarvan zijn levende bewijzen genoeg.

Het is het gemakkelijkst als ik in dit verband meteen wat zeg over de catechismusprediking. Over preeken op zichzelf wil ik in een volgend artikel gaan blicken. Maar de avondpreek laat ik hier voorlopig staan. De avondkerk wordt door velen verzuimd. Om den maaltijd, om de wandeling, om allerlei beuzelingen zeggen de dominees. „Om den Catechismus“, zeggen de hoorders. Het is niet verstandig om deze verklaring direct te verwerpen en te zeggen, dat het om andere redenen is. Het is niet verstandig, zulke menschen direct voor „lichte zieltjes“, „ongefundeerde christenen“ enz. uit te maken. Het is dubbel onverstandig, als de predikant dat zelf doet, die toch partij is in deze zaak. Die toch ook wel eens vragen mag: Kan het soms ook aan mij liggen? Daarbij een herder moet zijn schapen toch niet jagen, maar zoeken.

Laat ons dan beginnen de zaak zuiver te stellen. Liefde tot den Catechismus en tot de catechismusprediking, zijn nog twee. Zelfs zou het kunnen zijn, dat een bepaalde catechismusprediking oorzaak was, dat de liefde tot den Catechismus kwijnde.

Welnu, ik houd van den Catechismus. Daarom vooral houd ik van hem, om zijn bevindelijk en praktisch karakter. De Catechismus is één stuk bevinding. „Ik“ staat steeds voorop. Hij is geen formulier, maar een hartekreet. Hij handelt over de praktijk der godzaligheid: troost en nut. Het is eigenlijk een:

Komst, luistert toe gij, Godgezinden,
Hooft, wat mij God deed ondervinden.

Menigmaal heb ik — als ik met zoekende of bekommerde menschen in aanraking kwam — gedacht: kenden ze den Catechismus maar of kenden zij hem maar beter. Menigmaal heb ik zelf in „schwere Stunden“ zijn troost geproefd.

De catechismusprediking is eens in bijzondere eere geweest. Zoo verhaalt Schotel van Everhardus van den Hoogt, predikant te Nieuwendam, dat zijn leerredenen over den Catechismus met zooveel genoegen werden gehoord, dat zij de jeugd uit de herbergen trokken en de uitgaaf er van zelfs door haar bekostigd werd.

Tegenwoordig is het wat anders. In stede, dat de catechismusprediking de jeugd uit de herbergen trekt, houdt ze vaak de jeugd de kerk uit. Hiervoor is veel ter verklaring bij te brengen. Maar ook moet dit erkend worden: de catechismusprediking doet veelal aan den Catechismus geen recht.

De Catechismus voert een tweeledige polemie: ten eerste polemie naar buiten tegen de bestrijders der waarheid en ten tweede polemie naar binnen tegen twijfelingen, aanvechtingen, bekommering, zonden en zwakheden. Neem nu het eerste punt. Onze Vaders polemiseerden in hoofdzaak tegen Rome. Overbodig is dat nog eens te zeggen. Hoofdzak is het echter niet meer. Maar in de prediking is het niet maar hoofdzak, maar vaak een en al. Dat is hetzelfde als zou men de kerk van Urk africhten tot polemie met den Islam! Het karakter van goede polemie is, dat zij zich richt op de punten, waar de vijand zijn slagen doet aankomen. Voor de kerken in Brabant en Limburg is de Catechismus nog actueel. Voor onze kerken op Java zal meer speciaal nadruk moeten gelegd worden op de waarheden, die in den strijd met het Antinisme, Boeddhisme en Mohammedisme op den voorgrond staan. Op onze dorpen gaat de kamp tegen het Modernisme. En in onze steden moeten het Atheïsme en de nieuwere geestesrichtingen besproken worden. De werkmans moet in de avondpreek wat hooren, dat hij op de fabriek kan te pas brengen. Dat alles kan met een ongewijzigden Catechismus, mits de prediker maar niet slaafs zijn lesje opzegt.

Er gebeurt zulke vreemde dingen in ons kerkelijk Jeruzalem. Een onderling komt op huisbezoek. Er is een vrouwelijke huisgenoot, die daar in dienstbetrekking is. Hij stelt haar één vraag: niet of zij ter kerk ging, of zij vrede had. Neen, „of zij hem ook het onderscheid kon zeggen „tusschen de Calvinistische en Zwingliaansche opvatting van het Avondmaal?“ Anno Domini 1922!

Met het tweede punt staat het, naar ik meen, beter. Er zijn gelukkig veel predikanten, die aan het bevindelijk karakter van den Catechismus recht laten wedervaren. Juist daarom is hunne catechismusprediking zoo geliefd. Toch zijn er nog genoeg, die zich ook in deze te reformeeren hebben. Noodig moet ik dit artikel gaan eindigen. Ja,

ik had nog beloofd iets te zeggen over de Paasche Mis. Jan Bagelaar heeft eens kans gezien dezen Zondag te berijmen in zijn 30ste klinkdicht op den Catechismus:

„Hoe strijd het Nagtmaal met de misselijke Mis?“

Wij zouden daar geen kans meer op zien. Dat ook over dit thema een goede preek is te houden heeft Ds Schilder in zijn meditatie over „Herinnering of Herhaling“ bewezen. Maar bovendien, wat zou er tegen zijn nu eens een Zondag te splitsen en dan weer andere te combineren? De Zondagen 29 en 30, 36 en 37 hooren bijeen en kunnen gemakkelijk gecombineerd worden behandeld. Wil men om de lacune te vullen geen anderen Zondag splitsen, dan behandelde men er eens „een vrije stof“ tusschen door.

„Maar, broeder.....!“

„Maar, dominee... ik meen, dat wij geen grooter vijand hebben dan de routine.“

Eens liep ik met een vriend in den regen. Op onzen weg kwamen wij eene klasse schoolkinderen tegen, door hunnen onderwijzer vergezeld. Ik uitte mijne verwondering over eene schoolwandeling bij zulk weer. Laconiek gaf mijn vriend ten antwoord: „‘t Staat op Rooster“.

Zoo zij het in ons kerkelijk leven niet!

N. B.

UIT DE SCHRIFT.

Ware rijkdom.

... die zichzelf schatten vergadert, en niet rijk is in God. Lucas 12:21.

Er zijn maar weinig menschen, die het in den tegenwoordigen tijd den rijken dwaas kunnen nazeggen: ik zal mijne schuren afbreken en grootere bouwen.

Meestal is het nu juist omgekeerd: ik moet mijne grootere afbreken en mij met kleinere tevreden stellen.

Velen, die rijk waren, klagen: „ziel, gij hebt vele goederen gehad“.

Wat is er van al de buitensporige oorlogswinst overgebleven?

Was het niet: zoo gewonnen, zoo geronnen?

Als iets ons overtuigd heeft van de wisselvalligheid en onzekerheid van stoffelijk bezit dan is het wel het laatste jaar. Hoeveel schoone plannen zijn er verijdeld. Hoeveel droomen van weelde, rust en genot verstoord! Soms ging dat in zijn werk als bij den rijken man uit de gelijkenis: de dood kwam, onverwacht, en zeide: laat los! Er waren er immers onder de grootwinstmakers, die juist hun prachtige villa klaar hadden, maar eer ze nog zelf de eikenbetimmerde hal met haar bronzen lusters betreden hadden, daar legde de dood zijn kille hand op hun schouder.

En, God heeft méér middelen om voorgenomen rust en lust te verijdelen. Hoeveel zijn er in één dag arm geworden of, na maanden van bange zorg, door tegenslag in zaken, dalende fondsen, of ingekrompen valuta geruïneerd!

Hebben wij dus thans de vermaning niet noodig om ons niet te hechten aan het aardse goed? Ik meen, dat we haar juist bijzonder behoeven, nu het geld schraal, de winst karig, de handel slap is. Want juist nu hebben we den klank van het goud zoo lief, en grijpen zoo gretig naar de dingen, die vergaan, naar schatten, die de dief rooven en de mol verteren kan.

Nu vooral dreigt het gevaar, dat we onszelven vele goederen vergaderen en niet rijk zijn in God.

Och neen — we behoeven geen bedelmonniken te worden. De godzaligheid heeft ook de belofte van dit leven. We mogen bidden, dat ons geen gebrek bedroeft. Geeft God ons meer dan ons dagelijksch brood, kroont Hij ons leven met Zijn bijzondere zegeningen, ook in stoffelijke dingen, dan schenkt Hij dat rijkelijk om te genieten, maar zoo, dat we ons vertrouwen stellen op Hem, den levenden God. Dan worden we niet gedreven door hebzucht, geldzucht of genotzucht. Misschien is ons deel in anderzoo dan maar zeer bescheiden, maar voor ons is het groot, de weelde van een koningskind! Dan weten we echter, dat we geen schatten voor ons zelf vergaderen. Wij zijn maar rentmeesters, schatmeesters, rekenplichtige dienstknechten.

Dit moet voor ons de hoogste weelde van ons leven zijn: rijkdom der ziel te hebben, te genieten. En die is er alleen als we rijk zijn in God.

Hoe kunnen we dat worden, rijk in God?

Door eerst arm te worden voor God. En tot onze ziel te zeggen: ziel, gij hebt niets om uw zonde bij God te bedekken. Geld of goed, landen vol oogst, schuren vol overvloed, kasten vol geld, safetrommels met effecten, weelde, overdaad, rust, genieting — ze kunnen ons niet helpen. Wie dat alleen heeft is arm. Wie daarmee den dood tegen gaat, is erger dan arm, is rampzalig.

Maar als door genade ons oog voor den waren schat, voor het rijk-in-God, ontsloten is, dan hebben wij dien leeren zoeken.

En terwijl naar aardse rijkdom duizenden jagen, grijpen, grissen en toch maar een enkele de volle hand krijgt, geldt van dezen hemelrijkdom: wie mij zoekt, die vindt mij.

Deze ware rijkdom wordt gegeven, uit genade.

Weten wij, dat we zoo rijk geworden zijn? Dan mogen we op dezen rijkdom wel ons vertrouwen stellen. Daarin hebben we alles. Hij is ook niet ongestadig. Hij blijft: eeuwig in de hemelen. En wij mogen zeggen: ziel, gij hebt het ééne noodige, het goede deel, dat niet van u weggenomen zal worden. Rust mijn ziel, uw God is Koning, heel de wereld Zijn gebied.

Al zou God ons alles afnemen wat we voor de aarde bezitten, om ons dezen schat te doen vinden, dan zouden we nog eeuwig dankbaar moeten zijn.

Want als God onze Vader in Christus geworden is, dan geldt het van de aardse dingen: uw Vader weet, dat gij deze dingen behoeft.

En we zullen rust vinden voor onze zielen.

Die rust is rijkdom, in God.

F. C. M.

UIT HET POLITIEKE EN SOCIALE LEVEN.

De vrûheid der vrûie School bedreigd.

IV. (Slot.)

Nog een enkel woord wil ik aan de nota-de Visser wijden.

Het was mijn plan om met het derde artikel de bespreking over de voorgestelde wijzigingen te beëindigen, doch mij werd een opmerking gemaakt, die mij er toe dringt nog iets te zeggen, en tevens de gemaakte critiek te verdedigen. Men wees mij er n.l. op, dat de zinsnede: „Is het geen vrijheidsknechting, wanneer op wachtgeld gestelde onderwijzers van christelijke scholen tegen hun wil benoemd kunnen worden aan openbare scholen en door het niet aanvaarden van die benoeming hun wachtgeld zullen verliezen“ een verwijt inhoudt, dat niet verdiend is, en dat ook de bezwaren van den Schoolraad, die ten dezen opzichte gemaakt zijn, op misverstand berusten. Daarom komt het mij gewenscht voor deze quaestie afzonderlijk te behandelen, en na te gaan, of onze klacht, dan wel de verdediging van het voorgestelde wets-artikel gegrond is.

Hoe luiden de desbetreffende artikelen?

Het nieuwe ontwerp stelt voor Art. 51 der L. O-wet aldus te lezen:

4. Binnen den uitersten termijn, in het negende lid vermeld, vervalt het wachtgeld:

a. indien ...

b. indien de onderwijzer tot eene betrekking van rijks-, provincie- of gemeentewerf wordt benoemd, waarvan de bezoldiging met het bedrag van zijne laatstelijk genoten jaarwedde gelijk staat of dit overtreft, of eene zoodanige betrekking als vast onderwijzer aan een school als bedoeld in artikel 97 aanvaardt, met den dag, voorafgaande aan dien, waarop de benoeming ingaat.

6. Indien de op wachtgeld gestelde eene hem aangeboden betrekking, die hem in verband met zijne persoonlijkheid en omstandigheden redelijkerwijze kan worden opgedragen, weigert te aanvaarden of ook anderszins, indien hij in de gelegenheid komt om op een wijze, die in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden voor hem passend kan worden geacht, inkomsten te verkrijgen, daarvan geen gebruik maakt, dan vervalt het wachtgeld voor het bedrag, waarmede het wachtgeld, vermeerderd met de verzuimde inkomsten de laatstelijk genoten jaarwedde zou hebben overschreden; een en ander onverminderd het bepaalde in het vierde lid onder b;

terwijl voorgesteld wordt aan art. 36 een nieuw artikel art. 36 bis toe te voegen, dat aldus luidt:

Indien een krachtens artikel 51 of artikel 125 op wachtgeld gestelde benoemd wordt tot onderwijzer aan eene gemeenteschool, zonder daartoe een verzoek gedaan te hebben, kan hij tegen dit besluit in beroep komen bij Gedeputeerde Staten.... Gedeputeerde Staten beslissen, den Onderwijsraad gehoord.

Tot zoover het voorstel-de Visser.

Nu geven zij, die op mijn critiek aanmerkingen maakten, toe, dat in deze artikelen in theorie opgesloten ligt, dat een bijzonder onderwijzer door benoeming bij het openbaar onderwijs zijn wachtgeld zou kunnen verliezen, doch zij stellen daar tegenover, in de eerste plaats, dat in deze bepaling principieel niets nieuws wordt voorgesteld, en ten tweede, dat beroep op Gedeputeerde Staten en zelfs, volgens art. 17, op de Kroon mogelijk is. Volgens hun meening is het niet denkbaar, dat een ontoelaatbare benoeming, die der conscientie geweld aandoet, en tegen de religieuze en confessionele overtuiging van den betrokkene ingaat, door de Gedeputeerde Staten en de Kroon zal worden gehandhaafd. Ergo, is onze critiek onbillijk, en vechten we tegen windmolens.

Zoo schijnt het inderdaad.

En toch heeft deze critiek mij nog niet overtuigd. M.i. ging de Schoolraad in zijn bezwaren niet te ver.

Wat toch is het geval? Degenen, die zich met mijn oppositie niet vereenigen kunnen, moeten toegeven, dat een op wachtgeld geplaatst christelijk onderwijzer, door een benoeming aan een openbare school niet te aanvaarden, zijn wachtgeld kan ver-

liezen, opgesloten rijkdom stellen zal wou bepaling zers ge aan we moet w het nog geen de niet ber gelders komt m sprake, dat we realiteit tijd van uitgaven van die nam de gorie vi ding aa men de aan eer doet? wijzers een on tuiging onderwi partij, vormde zorgde, een org openba vrouwe bezwa voor zi bezuini gaal v

Zoo: En G de cons Wat haat a Wie piële daarom met de En d In d Zeker den m van ce ernstig bezuini „besche et op, waar v steld o krimp raad te vestigd slagen

Ten Is de Ben Op dat, ho denk, l rechtsh kan ge op een revoluti onde li rekend En voo sche w is groo bodig z luiden.

Met in „de ledere een pa schiede Kind van ke is geen Beets

Zieh uit een te zijn op aar Het boozen